
Väliskomisjon

2023/2134(DEC)

31.1.2024

ARVAMUS

Esitaja: väliskomisjon

Saaja: eelarvekontrollikomisjon

ELi 2022. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta – Euroopa välisteenistus
(2023/2134(DEC))

Arvamuse koostaja: Katalin Cseh

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Väliskomisjon palub vastutaval eelarvekontrollikomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab, et praeguste probleemide lahendamiseks ja liidu välispoliitika sidususe tagamiseks peab EL jätkama tugeva ja vastupanuvõimelise ning selge poliitilise juhtimisega välisteenistuse arendamist; märgib selles suhtes Euroopa välisteenistuse ja eelkõige selle delegatsioonide kesksel rolli seoses Venemaa Ukraina-vastase agressiooni geopoliitilise mõjuga ja sellest tuleneva vajadusega toetada partnerriike kogu maailmas ja tugevdada ülemaailmseid liite; rõhutab, kui oluline on jätkuv tugev poliitiline pühendumus ja poliitiline mõju kahepoolisel tasandil, samuti avalikus ja kultuuridiplomaatias, et edendada liidu väärtusi, põhimõtteid ja huve, ning strateegilises kommunikatsioonis, et võidelda desinformatsiooni vastu; nõuab olemasolevate ressursside tõhusamat kasutamist, et vältida liidu tulemuslikkuse ohustamist rahvusvahelisel areenil; peab vajalikuks, et ELi delegatsioonid jätkaksid koordineeritud jõupingutusi ELi rahastatavate projektide nähtavuse suurendamiseks, et vahendeid kasutataks võimalikult suures ulatuses; kutsub Euroopa välisteenistust üles jätkama pingutusi, et ajakohastada oma tegutsemisviise ning investeerida uutesse oskustesse ja võimetusse, suurendades samal ajal kulutõhusust; kordab, kui oluline on edendada õigusriigi põhimõtet, põhivabadusi ja väärtusi, millel EL rajaneb;
2. on sügavalt mures Ungari peaministri Viktor Orbáni jätkuva koostöö pärast Venemaa presidendi Vladimir Putiniga, hoolimata ELi sanktsioonidest ja Rahvusvahelise Kriminaalkohtu vahistamismäärusest viimase suhtes tema sõjakuritegude eest seoses Venemaa jätkuva agressiooniga Ukraina vastu; rõhutab, et ELi lepingu artikli 24 lõike 3 kohaselt on liikmesriigid kohustatud aktiivselt ja tingimusteta toetama liidu välis- ja julgeolekupoliitikat lojaalsuse ja vastastikuse solidaarsuse vaimus ning hoiduma liidu huvidega vastuolus olevast tegevusest; tuletab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile meelde tema kohustust tagada, et liikmesriigid järgiksid selles artiklis sätestatud põhimõtteid, ning kutsub teda sellega seoses üles andma parlamendile aru oma seisukohast Ungari peaministri Venemaa-poliitika ja aluslepingu selle artikli järgimise ning võimalike meetmete kohta, mida ta on võtnud;
3. mõistab teravalt hukka seksuaalse ja soolise vägivalla kasutamise sõjarelvana Ukrainas, liigitades selle sõjakuriteoks; rõhutab sagedaid teateid inimkaubanduse, seksuaalse vägivalla, ärakasutamise, vägistamise ja väärkohtlemise kohta, mida kogevad Ukrainast Euroopasse põgenevad naised ja lapsed; kutsub ELi riike üles tegelema naiste ja tütarlaste erivajadustega vastuvõtukeskustes, tagades, et tugiteenused soolise vägivalla ohvritele on kohe kättesaadavad; nõuab tungivalt, et EL ning vastuvõtjad ja transiidiriigid tagaksid juurdepääsu seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õigustega seotud teenustele; kutsub ELi ja selle liikmesriike üles toetama organisatsioone, kes pakuvad soolise vägivalla üleelanud pagulasnaistele ja -tütarlastele teenuseid ja peavarju;
4. on sügavalt mures Euroopa välisteenistuse eelarvepiirangute pärast, millel võivad olla tõsised ja kaugeleulatuvad negatiivsed tagajärjed ELi üldisele välistegevusele ja ELi

institutsioonide tulemuslikkusele selles valdkonnas; tunnistas, et suutmatus võtta meetmeid Euroopa välis teenistuse praeguse eelarveolukorra parandamiseks võib tõsiselt mõjutada ELi suhteid kolmandate riikidega; kinnitab kindlalt vajadust tagada Euroopa välis teenistusele vajalikud rahalised ja inimressursid nii selle peakorteris kui ka ELi delegatsioonides;

5. tuletab meelde, et kliimamuutuste otsesed ja kaudsed mõjud ohustavad ülemaailmset rahu ja julgeolekut, süvendades samal ajal olemasolevat haavatavust ja ebavõrdsust ning kujutades ohtu inimõigustele; nõuab tungivalt, et komisjon ja Euroopa välis teenistus töötaksid välja ja viiks ellu tugeva ELi kliimadiplomaatia, mille eesmärk on edendada rahvusvahelist koostööd Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks, tugevdada uue rohelise kokkuleppe välismõõdet ning pakkuda käegakatsutavat toetust ambitsioonikate CO₂ heite vähendamise eesmärkide saavutamiseks kolmandates riikides;
6. märgib, et 2022. aastal olid 40 % ametisse nimetatud delegatsioonide juhtidest naised; kutsus Euroopa välis teenistust üles näitama eeskujuna, nagu on sätestatud soolise võrdõiguslikkuse kolmandas tegevuskavas (GAP III), ning jätkama naiste ja tõrjutud rühmade esindatuse parandamist kõigil tasanditel, et saavutada võimalikult kiiresti sooline tasakaal kõigil juhtivatel ametikohtadel, sootadlik juhtimine ja sootundlikud värbamisprotsessid; peab kahetsusväärseks, et Euroopa välis teenistuse töötajad liiguvad mitmekesisuse alase, soolise ja geograafilise tasakaalu poole aeglaselt, ja märgib, et kaasata tuleks kõik töötajate kategooriad, ning kutsus kõiki liikmesriike üles nimetama Euroopa välis teenistuse lähetatud ametikohtadele rohkem naisi ja tõrjutud rühmadesse kuuluvaid kandidaate; rõhutab, et GAP III kohaselt peab 2025. aastaks aitama 85 % ELi uutest meetmetest kaasa soolisele võrdõiguslikkusele ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamisele, samal ajal kui Euroopa välis teenistus peab kiirendama GAP III eesmärkide saavutamist, keskendudes oma igapäevatoos sisuliselt GAP III peamistele tegevusvaldkondadele, sealhulgas soolise vägivalda lõpetamine, seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste, majanduslike ja sotsiaalsete õiguste ja mõjuvõimu suurendamise ning võrdse osalemise ja juhtimise edendamine;
7. nõuab Euroopa välis teenistusest jõulisi soolise võrdõiguslikkuse koolitusstrateegiaid, rõhutades vajadust investeerida ressurssidesse ja eksperditeadmistesse, et töötada välja koolitus- ja haridusstrateegiad, mis rakendavad rahvusvahelises poliitikas soolise võrdõiguslikkuse lähenemisviisi, et saavutada Euroopa välis teenistuses tõeline kultuurimuutus; nõuab, et erilist tähelepanu pöörataks soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise mehhanismide integreerimisele, sootadliku eelarvestamise käsitlemisele, soolise mõju hindamisele ja soolise vägivalda käsitlemisele; soovib võtta vastu tervikliku koolitusprogrammi GAP III tulemuslikuks rakendamiseks Euroopa välis teenistuse kõigil tasanditel;
8. väljendab muret LGBTIQ+-inimeste õiguste olukorra pärast kogu maailmas ning kasvava vastuseisu pärast naiste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste valdkonnas arengumaades; kutsus komisjoni ja Euroopa välis teenistust üles tegelema probleemidega, mis takistavad nende õiguste tunnustamist ja kaitset; rõhutab vajadust seada esikohale sihipärane toetus kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja kogukondadele, kes tegelevad seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste, naiste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse, LGBTIQ+ kogukonna ja muude marginaliseeritud rühmadega, sealhulgas tugevdades

meetmeid homoseksuaalsuse dekriminaliseerimiseks; tuletab meelde, et vähemalt 85 % naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ uutest meetmetest peaks seadma prioriteediks soolise võrdõiguslikkuse, kusjuures vähemalt 5 % peaks olema konkreetselt pühendatud naiste ja tütarlaste õigustele ja mõjuvõimu suurendamisele;

9. rõhutab vajadust täielikult rakendada soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise ja ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmas tegevuskava (GAP III) ning integreerida need süstemaatiliselt ELi välistegevuse igasse aspekti, sealhulgas kaubandus- ja kestliku arengu poliitikasse, kõigil kaasatuse tasanditel ning eri tegevuste ja raamistike vahel, sealhulgas pärast GAP III kestuse lõppu;
10. tunnistab Euroopa välisteenistuse kriisidele reageerimise keskuse loomise tähtsust; kordab, kui oluline on vara, ruumide ja tegevuse, sealhulgas peakorteri ja ELi delegatsioonide ning mis tahes muu ELi vara või isiku jaoks kolmandas riigis piisav küberturvalisuse tase; märgib, kui oluline on kõigis üksustes julgeoleku ja ohutuse kultuur, mis tuleb tagada personali, menetluste, taristu, vahendite (sealhulgas IT) ja piisava eelarve abil, et tagada ootamatute või kriitiliste olukordade korral kõigi nende kriitiliste ja oluliste funktsioonide täitmine; tunnustab Euroopa välisteenistuse jõupingutusi desinformatsiooni ja välissekkumise vastu võitlemisel; väljendab heameelt selle üle, et Euroopa välisteenistus tugeddas sellega seoses rahvusvahelist koostööd liikmesriikide, liidu institutsioonide ja NATOga; on kindlalt arvamusel, et Euroopa välisteenistus ei peaks mitte ainult tooma esile kolmandatest riikidest pärit desinformatsiooni, vaid avalikustama ka allikad, mis levitavad sama või sarnases stiilis desinformatsiooni liidus;
11. rõhutab, et kogu maailmas kasvavate geopoliitiliste väljakutsete ja kriisidega silmitsi seistes peab EL saama toetuda vajalikule vahetule teabele väljaspool oma piire esinevate ülemaailmsete probleemide kohta; nõuab sellega seoses EU INTCENi, Euroopa välisteenistuse kriisidele reageerimise keskuse ja SatCeni tugevdamist, suurendades selle personali ja rahalisi vahendeid ning võimeid;
12. nõuab, et liit tõhustaks oma vahendeid välissekkumise ning välismaiste propaganda- ja teabemõjutusoperatsioonide vastu võitlemiseks, sealhulgas tugeddaks Euroopa välisteenistuse strateegilise kommunikatsiooni rakkerühma; rõhutab vajadust laiendada selle volitusi seoses riiklikult rahastatud desinformatsiooniga, mis pärineb Hiinast ja Lähis-Idast, eelkõige Iraanist, ja leevendada selle mõju sellest kahjustatud osapooltele; kordab oma üleskutset Euroopa välisteenistusele võimaldada rakkerühmal jälgida välissekkumise marsruute, teha kindlaks allikad, mida kasutatakse desinformatsiooni levitamiseks sarnasel viisil ka liidus, ning anda rühmale täiendavaid vajalikke rahalisi ja inimressursse;
13. usub, et EL peab tingimata suurendama investeeringuid avalikku ja kultuuridiplomaatiasse ning teabevahetustegevusse, eriti autoritaarsete ja illiberaalsete režiimide aktiivse kaasamise vastu; rõhutab seetõttu vajadust eraldada vajalikud vahendid Euroopa välisteenistuse strateegilise kommunikatsiooni ja tulevikusuundade analüüsi osakonnale;
14. kutsub ELi delegatsioone liidu naabruses ja Lääne-Balkani riikides üles tõhustama oma

tegevust, et toetada Euroopa väljavaadet käsitlevat aktiivsemat ja mõjusamat kommunikatsioonipoliitikat ning olla valmis andma demokraatiat toetavates ja Euroopa-meelsetes reformides osalevatele riikidele parimat võimalikku abi; kutsub ELi delegatsioone üles kohaldama usaldusväärsemat ja tulemuspõhisemat lähenemisviisi, mis põhineb Kopenhaageni kriteeriumidel, eelkõige õigusriigi, demokraatia ja inimõiguste kaitse valdkonnas, võttes eelkõige arvesse mõnede Lääne-Balkani riikide vähest edu;

15. kutsub ELi delegatsioone üles suurendama toetust tõelistele demokraatlikele osalejatele ja kodanikuühiskonnale Lääne-Balkani riikides ning mõistma jõuliselt ja avalikult hukka mitteliberaalsete ja ebademokraatlike osalejate tegevuse, mis on vastuolus liidu huvidega, ning tagama, et IPA III vahendite rakendamine on kooskõlas ELi eesmärkidega;
16. nõuab tungivalt, et Euroopa välisteenistus viiks ellu eelarvekontrollikomisjonile 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames antud kirjalikes vastustes teatatud kavatsused võtta välistegevuse ja lähetuste kohta vastu eraldiseisvad rakendussätted, millega luuakse delegatsioonide juhtidele *sui generis* õiguslik alus, et Euroopa Liidu kuvandit ja mainet paremini kaitsta, ja hakata neid sätteid rakendama;
17. nõuab püsiva struktuuri ja vajalike ressursside loomist Euroopa diplomaatilise akadeemia jaoks, mis saaks aidata kaasa autonoomse ELi diplomaatia täielikule väljaarendamisele koos ELi perspektiivil põhineva ühise diplomaatiaga; on seisukohal, et see akadeemia peaks tulevikus hõlmama süsteemi selliste eurooplaste valimiseks, värbamiseks ja koolitamiseks, kes on omandanud kõrghariduse ja ei ole liikmesriikide diplomaadid; rõhutab, et tuleks uurida võimalusi selle akadeemia lõpetajate juurdepääsuks Euroopa välisteenistusele ja teha sellega seoses otsuseid;
18. nõuab tungivalt, et Euroopa välisteenistus ja ELi delegatsioonid jälgiks hoolikalt demokraatia olukorda eri riikides ning pakuksid logistilist ja tehnoloogilist tuge inimõiguste kaitsjatele ja põlisrahvaste esindajatele, eelkõige naistele.

**LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD,
KELLELT ARVAMUSE KOOSTAJA SAI SISENDMATERJALI**

Arvamuse koostaja kinnitab oma ainuvastutusel, et ei saanud mingit sisendmaterjali üksuselt või isikult, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt käesolevas lisas ära märkida.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	23.1.2024						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 100px;">+:</td> <td style="text-align: right;">45</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">10</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">3</td> </tr> </table>	+:	45	-:	10	0:	3
+:	45						
-:	10						
0:	3						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Krzysztof Brejza, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gähler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Jean-Lin Lacapelle, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Attila Ara-Kovács, Adam Bielan, Özlem Demirel, Christophe Grudler, Arba Kokalari, Georgios Kyrtos, Katrin Langensiepen, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Juozas Olekas, Bert-Jan Ruissen, Christian Sagartz, Mick Wallace						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Theresa Bielowski						

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

45	+
ECR	Adam Bielan
NI	Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Krzysztof Brejza, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Arba Kokalari, Andrius Kubilius, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Christian Sagartz, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart
S&D	Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Theresa Bielowski, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Karsten Lucke, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Erik Marquardt, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

10	-
ECR	Hermann Tertsch
ID	Jean-Lin Lacapelle, Thierry Mariani, Bernhard Zimniok
NI	Kostas Papadakis
PPE	Miriam Lexmann, Željana Zovko
The Left	Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Mick Wallace

3	0
ECR	Anna Fotyga, Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu